

Nieuwsbrief maart 2005

ARCHIS

Het Goois Natuurreservaat en het bestuur van Naerdincklant gaan afspraken maken betreffende de archeologie op de terreinen van het GNR. Beide partijen hebben te maken met de Monumentenwet en het Verdrag van Malta. Wij houden u op de hoogte.

Het is belangrijk dat gevonden voorwerpen gemeld en geregistreerd worden in ARCHIS. ARCHIS staat voor Archeologisch Informatie Systeem. Alle gemelde archeologische vondsten zijn in dit systeem verzameld. Het bestaat uit een databank waarin allerlei gegevens over archeologische vindplaatsen (bijna 60.000) en terreinen (bijna 13.000) in Nederland zijn opgeslagen, daterend van de prehistorie tot de Nieuwe tijd. Archis is ontstaan uit een samenwerkingsverband van de ROB en een aantal universiteiten. Daarom is het verzoek aan u om vondsten die in het verleden zijn gevonden in ons werkgebied te melden bij Anton Cruysheer, onze veldwerkcoördinator.

Als we het toch over systemen hebben. De AHN, de Actuele Hoogtebestand Nederland en ADC ArcheoProjecten onderzoeken in samenwerking met het instituut voor Bio- en Geo-archeologie van de VU, de mogelijkheden van het Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN) voor de archeologie. Het AHN is een digitaal bestand met de hoogtematen van het maaiveld in geheel Nederland. Het werkt als volgt: er wordt een laserstraal naar beneden uitgezonden, teruggekaatst door het oppervlak en weer opgevangen. De tijd die een laserstraal nodig heeft om weer terug bij het vliegtuig te komen is een maat voor de afstand tussen het vliegtuig en het punt van waar de laserstraal is teruggekaatst. De locatie van het vliegtuig wordt vastgelegd met een GPS op het vliegtuig die weer wordt gecorrigeerd door een GPS-station op de grond. Zo worden de hoogtematen van een locatie op enkele centimeters na nauwkeurig verkregen en is het mogelijk om hoogtes tot op een nauwkeurigheid van circa 5 cm. weer te geven. Met deze hoogtematen is het vervolgens mogelijk om een gedetailleerde maaiveldsimulatie te maken. Deze maaiveldsimulaties bevatten veel informatie, ook voor archeologen.

J.v.d.S

Ter informatie:

Archeologie 11 / 12, **De Steentijd van Nederland**
Uitgebreid overzicht van de actuele stand van kennis in

het Nederlandse Steentijdonderzoek, v/a Midden Paleolithicum tot en met het Laat-Neolithicum. Onder redactie van Jos Deeben, Eric Drenth, Marie-France van Oorsouw en Leo Verhart. 368 pagina's, in harde kaft, genaaid en rijk geïllustreerd (zwartwit en kleur).

Exclusief verzendkosten € 16.50.
Te bestellen bij H. Peeters, Van der Capellenlaan 38, 7203 BP Zutphen, tel. 0575-542 615; jhmpeeters@cs.com
Ook af te halen, tegen gepaste contante betaling bij H. Peeters, ROB, Kerkstraat 1, 3811 CV Amersfoort.

UIT MIJN SLOF GESCHOTEN

Haast zou je zeggen "de een z'n dood is de ander z'n brood". In de honger naar meer bouwruimte vallen nu ook delen van de weilanden rond het prachtige Loenen ten offer aan de heren ontwikkelaars. Pal tegenover het weilandje waaronder de oppervlakte de resten van kasteel Cronenburgh sluimeren, gaan de shovels met daverend geweld tekeer. Een paar aardige boerderijtjes zijn al weggevaagd om ruim baan te maken voor de nieuwbouw, compleet met alle af- en aanvoerwegen! En weer een stukkie minder voor de kievit, tureluurs en veldleeuweriken!

Maar de "dood" van dit stukje groen is voor ons weer eventjes "brood".

Pal naast deze werkzaamheden ligt (nog eventjes) een maïsakker en daar heb ik samen met mijn maat Anton Vlas flink rondgezwaaaid met de detector. Bedroevend weinig. Een halfvergane duit van Zeeland uit 1763, nog wat onleesbare muntjes, maar ook een gedeelte van een ruiterspoor, mogelijk verzilverd. Veel leuker was de verrassing thuis, toen ik een onopvallende klomp brons-met-klei, die ik zekerheidshalve had meegenomen, schoonmaakte. Ik meende aanvankelijk te doen te hebben met een afgebroken stuk ornament, doch bij nadere beschouwing had ik een heuse KOLF-SLOF te pakken. En wel eentje van bronsplaat gemaakt en zelfs voorzien van versieringen EN INITIALIEN!! Het gaat om de letters A H M. De laatste letters zitten

aaneen gesmeed, waarbij de rechterpoot van de "H" dienst doet als de linkerpoot van de "M".

Ook is in het omhooglopende gedeelte nog het restant van de houten steel te vinden, alsmede drie gaatjes waar de spijkertjes doorheen gingen om de houten steel te verankeren.

Napluising van wat literatuur bracht aan het licht dat Loenen enige vermaardheid genoot vanwege zijn (jaarlijkse?) kolftoernooien.

Grappig genoeg trof ik bij het leegruimen van een huis in Amsterdam Oost een oud boekje aan over de streek rond de Vecht, waarin ook melding wordt gemaakt van dit sportieve gebeuren in Loenen. Er werd zelfs bij vermeld dat het "KOLVEN" tot 1830 gehandhaafd bleef, terwijl het al in de middeleeuwen werd beoefend. Ook in een geromantiseerd boek over Floris V wordt melding gemaakt van het kolfspel te Loenen. Grappige details zijn de vermelding van de prijs (lekkere appels) en ook de ergernis van het kolfspel op straat, waarbij vernielingen werden aangericht. De straf op dit verboden straatspel bestond o.a. uit het ter plekke verbeurd verklaren van de kleding!!!

De kolf die ik uit de Vechtklei wist te redden kan niet vreselijk oud zijn. Ik vermoed (aan de hand van het type letters) dat het voorwerp eind 18e mogelijk begin 19e eeuw te dateren is. Ik heb onmiddellijk de Historische Kring Loenen ingeseind, doch helaas hebben deze tot op heden nog niets van zich laten horen.

Het lijkt mij juist heel leuk archiefwerk, want er zijn vast en zeker berichten bewaard gebleven over de organisatie van het kolfspel en de onmiskenbare initialen A H M moeten m.i. terug te koppelen zijn aan een naam uit de omgeving.

G.B.

Verstoorder resten moet betalen

Staatssecretaris M. van der Laan (cultuur) houdt onverkort vast aan haar wetsvoorstel voor invoering van het Europees Verdrag van Malta. Zij deelt niet de bezwaren van gemeenten en provincies dat dit leidt tot torenhoge rekeningen voor archeologisch onderzoek en opgravingen. Ze zegde de Tweede Kamer gisteren wel toe nog één keer met gemeenten en provincies te gaan praten.

Het Verdrag van Malta regelt de bescherming van archeologische schatten tegen bodemingrepen. Waardevolle resten moeten bij voorkeur in de grond bewaard blijven of, als het echt niet anders kan, worden opgegraven. In de nieuwe wet die Van der Laan wil invoeren, is archeologisch onderzoek bij grote bodemverstorende ingrepen en het opstellen van gemeentelijke bestemmingsplannen verplicht. Kosten daarvan, en ook van een eventuele opgraving, zijn voor rekening van de verstoorder. Dat kunnen gemeenten of provincies zijn, maar ook projectontwikkelaars of woningbouwcorporaties.

Afgelopen zomer waarschuwde de Vereniging van Zeeuwse Gemeenten de Tweede Kamer dat hierdoor hoge, vooraf nauwelijks in te schatten

kosten dreigen en dat bouwprojecten door archeologisch onderzoek flinke vertraging kunnen oplopen. Dat zou investeerders kunnen afschrikken, waardoor gemeentelijke plannen voor stadsvernieuwing niet van de grond komen.

Om aan deze vrees tegemoet te komen hebben CDA en VVD een amendement ingediend dat voorziet in de mogelijkheid lokale archeologiefondsen op te richten, waarin iedere bodemverstoorder een bijdrage stort. Bij het ene project zal het niet nodig zijn uit dit fonds te putten, bij het andere wel. Zo financiert de verstoorder nog steeds het bodemonderzoek, maar worden de kosten door meerdere schouders gedragen. Omdat ook de PvdA ervoor leek te voelen, tekende zich gisteren een Kamermeerderheid af.

Van der Laan zag echter weinig in een fonds. Door de rekening direct bij de verstoorder te leggen, ligt daar ook de druk met een oplossing te komen, vindt zij. "De kern van deze wet is juist dat problemen worden voorkomen." Dat kan door de verstoorder te dwingen in actie te komen, niet door hem achterover te laten leunen in de wetenschap dat zijn kosten deels op een fonds worden verhaald. In de praktijk werkt dat goed, aldus Van der Laan. Want hoewel nog niet bij wet geregeld, wordt het in 1992 afgesloten Verdrag van Malta al door tal van gemeenten uitgevoerd. "Gemeenten die er goed mee omgaan, merken niets van deze wet", stelde Van der Laan. "Gemeenten die nog zoekende zijn, moeten wakker worden." Ze benadrukte bovendien dat juist kleinere gemeenten, waar gemiddeld één keer in de vijf jaar een groot bouwproject aan de orde is, een archeologiefonds nooit kunnen vullen.

De Kamerleden J. Rijpstra (VVD) en N. van Vroonhoven-Kok (CDA) waren door de beantwoording van de staatssecretaris duidelijk aan het twifelen gebracht, maar hielden vooralsnog vast aan hun amendement. Ze drongen aan op overleg met provincies en gemeenten vóór het wetsvoorstel opnieuw door de Tweede Kamer wordt behandeld. Van der Laan zegde dat toe. Uiterlijk 1 april rapporteert ze de uitkomsten aan de Kamer.

[Bron: Provinciale Zeeuwse Courant, 1 februari 2006]

Bestuur:

voorzitter

John van der Sar 035 - 683 41 63
i.laare@chello.nl

secretaris

Liesbeth Wierenga 035 - 683 48 75
liesbeth.wierenga@chello.nl

penningmeester

Ton Kok, 0294 - 45 85 65
tonkok@worldmail.nl

lid

Gijs Vlamings 035 - 538 78 51
gijsvlamings@rinux.nl

PR

Gérard Buhr 035 - 693 75 12

veldwerkcoördinator

Anton Cruysheer 035 - 623 51 12
cruysheer@hotmail.com 06 - 28 332 866